

Το Σέδες / Η Θέρμη.

Στον καιρό μας οι αρχαιολόγοι στη Θέρμη συχνά ανασκάπτουν, ... Πώς ονομαζόταν ο αρχαίος οικισμός του οποίου τα απομεινάρια ερευνούν ή, διαφορετικά, πού βρισκόταν η Αρχαία Θέρμη, δεν είναι αρμοδιότητά μας να το αποφασίσουμε... Αρμόδιοι είναι οι ερευνητές της ιστορίας! Αυτοί με τα ευρήματά τους μας βεβαιώνουν ότι ο τόπος που σήμερα κατοικούμε επιλέχτηκε και κατοικήθηκε, άσχετα με την ονομασία του, απ' τα «αρχαία χρόνια».

Εμείς εντελώς αυθαίρετα, με στόχο όμως να 'χουμε αποτέλεσμα, ορίζουμε ότι μας ενδιαφέρει το παρελθόν του Σέδες¹ και του σχολείου του, απ' τα χρόνια «κατά την εκπνοή της οθωμανικής κυριαρχίας» και κυρίως από την απελευθέρωση! Απ' το 1912 κι ύστερα.

Κι αφού περιορίσαμε χρονικά το στόχο μας, κι ελπίζω έτσι να γίνεται πιο συγκεκριμένο το ενδιαφέρον μας, ας δούμε κάποια στοιχεία του τόπου. «Στη Βυζαντινή εποχή ονομαζόταν Σέδες και ήταν ένας ακμαίος οικισμός του Θέματος της Θεσσαλονίκης και αργότερα του Βάνδου ή Καπετανικίου Καλαμαριάς, δίπλα στην Θεσσαλονίκη με πλούσια περιβόλια και μοναστηριακά μετόχια»². Και στη συνέχεια, στο γύρισμα του 20^{ου} αιώνα, τι ήταν ο οικισμός του Σέδες³!

Βγαίνοντας απ' τη Θεσσαλονίκη των τειχών και κατευθυνόμενος ανατολικά «παρεμβάλλονταν, παράλληλα προς την ακτή του Θερμαϊκού, στην οδό Εξοχών οι επαύλεις των εύπορων Εβραίων και λοιπών.... Τελευταία ήταν η βίλα Αλλατινί. Εν συνεχεία εκτείνονταν οι γαίες των τσιφλικίων. Το αγροτικό τοπίο προσέφερε τη θέα μίας γης ανοιχτής, απερίφρακτης, με ξηρικές καλλιέργειες (σιτοχώραφα) στις πεδιάδες και λίγους κήπους, αμπέλια, οπωροφόρα, ελαιόδενδρα, ενδιάμεσα στις εστίες οίκησης –τα χωριά από το Σέδες [Θέρμη] έως τα Βασιλικά». Ο οικισμός του

¹ Αυτή, που στη Λατινική σημαίνει έδρα (<http://www.ethemis.gr/xrisima/chrisima-ke-alla/lexiko-latinikon-oron/>), ήταν στα βυζαντινά χρόνια και μέχρι το έτος 1926 η ονομασία του τόπου που σήμερα ονομάζουμε Θέρμη. Το Σέδες έγινε Θέρμη με το «Περί μετονομασίας κοινοτήτων και συνοικισμών Μακεδονίας» Β.Δ. που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 55 τ. Α' /15.2.1926, «**Η κοινότης Σέδες εις «κοινότητα Θέρμης» και ο ομώνυμος ταύτη συνοικισμός Σέδες εις «Θέρμη»**».

² <http://www.aiaa.csd.auth.gr/GR/Hortiatis/history.htm>

³ Σχετικά με την ονομασία CEDES κάποιος (<http://koti.welho.com/msolanak/Sedes%20airfield.html>) ευφωώς εμπλέκουν την ονομασία του τόπου με αυτήν του στρατιωτικού αεροδρομίου και έτσι επικαλούνται και μια «δεύτερη πρόταση» βασισμένη στο ότι κατά τη διάρκεια του 1^{ου} Παγκοσμίου πολέμου «Στο Σέδες έδρευε υπό γαλλική διοίκηση το *Διασυμμαχικό Κέντρο Εκπαίδευσης στην Ανατολή (Centre D' Entrainemen Des Armees Aliens en Orient)*. Κατά μία εκδοχή η ονομασία Σέδες προήλθε από τη σύντμηση του γαλλικού *Centre D' Entrainement (CE, D, E)* με την προσθήκη του ελληνικού τελικού S. Τα ιστορικά στοιχεία πάντως δείχνουν ότι με τη χρήση της τοπικής ονομασίας της περιοχής διαμορφώθηκε ευφωώς το ακρωνύμιο του Κέντρου Εκπαίδευσης».

Σέδες [Θέρμη], «περιλάμβανε 45 οικοδομές. Ένας πύργος είχε διασωθεί από τις παλαιές εποχές. Ο πληθυσμός –μερικές δεκάδες άτομα– αποτελούνταν από μουσουλμάνους εποίκους, επίσης γηγενείς χριστιανούς. Κτίστηκε ένα οθωμανικό τέμενος και, το 1851, μία εκκλησία (του Αγίου Νικολάου)... Το 1913, διέμεναν στο Σέδες 191 άτομα⁴». Το Τέμενος που φαίνεται ότι κατασκευάστηκε το 16^ο αιώνα⁵ υπάρχει ακόμα ως μνημείο και αντιμετωπίζεται με τον ίδιο γνωστό νεοελληνικό τρόπο αντιμετώπισης μνημείων.

Με την απελευθέρωση, το έτος 1912, υπήρχαν τα κεφαλοχώρια Καπουτζήδες (Πυλαία), Βασιλικά, Ζουμπάτι για τους ντόπιους/Ζουμπάτες επισήμως (Τρίλοφος), και η Επανωμή. Ο οικισμός Σέδες ήταν ένα μικρό χωριό ή δεν ήταν χωριό! Ήταν πρώτα οι μισογκρεμισμένες εγκαταστάσεις του τσιφλικιού, δηλαδή οι αποθήκες και οι στάβλοι κι ύστερα ήταν τα σπίτια των κολλήγων! Το Σέδες ήταν δηλαδή ένα αγρόκτημα, ένα υποστατικό με τις εγκαταστάσεις του! «Σέδες⁶, 20 Μαΐου 1906. Το χωριόν τούτο έχον έκτασιν 27.000 στρεμμάτων ανήκεν άλλοτε τη γνωστή της Θεσσαλονίκης οικογενεία Ρογκότη, πωληθέν υπ' αυτής αντί 11.500 λιρών τω Αλή πασά⁷, όστις εκ των 26 ελληνικών οικογενειών, αι ειργάζοντο εκεί πέρυσιν, αφήκε μόνον νυν 13 αντικαταστήσας διά τουρκαθιγγάνων τας λοιπάς εκδιωχθείσας και διασκορπισθείσας εις τα παρακείμενα ελληνικά κεφαλοχώρια. Αι μένουσαι 13 οικογένειαι είναι δίγλωσσοι λαλούσαι την τε σλαβομακεδονικήν, ήτις φαίνεται μητρική αυτών γλώσσα, και την ελληνικήν, ην εξέμαθον εκ του μετά των παρακειμένων ελληνικών της Χαλκιδικής χωρίων συγχρωτισμού». Αγροί, λοιπόν, χωράφια! Το τσιφλίκι ενός γαιοκτήμονα!

Με την απελευθέρωση αρχικά κι ύστερα με την ανταλλαγή πληθυσμών και τις ανάγκες του εποίκισμού ήταν λίγο – πολύ προδιαγεγραμμένη η τύχη του τόπου! «... το 1912, το τσιφλίκιον⁸ του Σέδες, ... με τους μαχαλάδες Καγιά Τσαλί και

⁴ Αλέξανδρος Δάγκας, «Για μια κοινωνική ιστορία της υπαίθρου - Η περιφέρεια Θεσσαλονίκης στον 20^ό αιώνα».

⁵ <http://el.wikipedia.org/wiki/>

⁶ Έκθεση Σάρρου – Σάρρος Δημήτριος: Ηπειρώτης εκπαιδευτικός, φιλόλογος, λαογράφος και ιστοριοδίφης. Ως “Γενικός Επιθεωρητής των εν Μακεδονία Ελληνικών Σχολείων” περιόδευσε το 1906 την υπαίθρο του καζά Θεσσαλονίκης και μας έδωσε σε μια εκτενή έκθεσή του λεπτομερή και ενδιαφέροντα στοιχεία τόσο για τα σχολεία όσο και για την οικονομική και κοινωνική γενικά κατάσταση των κατοίκων των διαφόρων χωριών της περιοχής αυτής. Η έκθεση του Σάρρου αποτελείται από 44 σελίδες και βρίσκεται στο Ιστορικό Αρχείο του Υπουργείου των Εξωτερικών, καθώς και σε φωτοαντίγραφο στο Αρχείο του Ιδρύματος Μελετών Χερσονήσου του Αίμου στη Θεσσαλονίκη - http://users.auth.gr/~marrep/LESSONS/ERGASTIRI/NEW_TECHNOLOGY/3.2..htm

⁷ Προφανώς δεν πρόκειται για τον γνωστό Αλή Πασά των Ιωαννίνων.

⁸ Αλέξανδρος Δάγκας, «Για μια κοινωνική ιστορία της υπαίθρου - Η περιφέρεια Θεσσαλονίκης στον 20^ό αιώνα».

Κιράν⁹ [Τριάδιον], ήταν ιδιοκτησία του Σουλεϊμάν Χακή πασά, κατοίκου Κωνσταντινουπόλεως. Οι κάτοικοι ήταν μουσουλμάνοι αγρότες και χριστιανοί κολλήγοι Στις 11 Μαρτίου 1917, η ιδιοκτησία του κτήματος μεταβιβάστηκε στο ελληνικό κράτος, με εντολή κατάληψης αυτού προερχόμενη από την Προσωρινή Κυβέρνηση. Τον Ιούλιο 1917, με ευθύνη του Ν. Λεβή, οικονομικού εφόρου Θεσσαλονίκης, και Θεόδωρου Αργυριάδη, διευθυντή της Γεωργικής Σχολής, οι υπάλληλοι κατέγραψαν την υποδομή του τσιφλικιού. ... Τον Αύγουστο 1918, οι κολλήγοι του Σέδες ήταν 15, ... Μαζί με τις οικογένειές τους, ήταν περίπου 100 άνθρωποι. Κατά το γεωργικό έτος 1918-1919, οι κολλήγοι, με προσθαφαιρέσεις προσώπων επί της προηγούμενης ομάδας αυτών, ήταν 20».

Αυτός ο οικισμός Σέδες αποτέλεσε αρχικά τμήμα της Κοινότητας που το 1918 αναγνωρίστηκε υπό το όνομα «Κοινότης Καπουτζήδων¹⁰» και (είχε) έδραν τον ομώνυμον συνοικισμόν (σημερινή Πυλαία). Αυτά τον Ιούλιο του 1918 μετά τη δοκιμασία του Εθνικού Διχασμού, με πρωθυπουργό τον Ελευθέριο Βενιζέλο και βασιλιά τον Αλέξανδρο. Ανάμεσα στη μάχη του Σκρα και τη Συμφωνία του Μούδρου, σαφώς πριν ακόμη φτάσει «η ενδέκατη ώρα της ενδεκάτης ημέρας του ενδέκατου μήνα του 1918 (που) σηματοδοτεί την κατάπαυση του πυρός του Α' Παγκοσμίου Πολέμου».¹¹ Στη συνέχεια, ως τόπος καλλιεργήσιμος δίπλα σε αστικό κέντρο, ήταν μοιραίο να αξιοποιηθεί αρχικά απ' τους Θράκες πρόσφυγες και στη συνέχεια απ' τους Μικρασιάτες και τους Πόντιους, με τη διαχείριση που έκαμε κι όπως την έκαμε πρώτα ο Νίκος Καζαντζάκης που το 1919 ορίστηκε από το Βενιζέλο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Περιθάλψεως με σκοπό τον επαναπατρισμό των Ελλήνων του Καυκάσου και στη συνέχεια, από το 1923 η Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων¹².

Έτσι, κι αφού ο πληθυσμός του οικισμού αυξανόταν γοργά το έτος 1924 δημοσιεύτηκε διάταγμα¹³ του Αντιβασιλέως Π. Κουντουριώτη ο οποίος εν ονόματι του Βασιλέως αποφάσισε ότι: «Αναγνωρίζεται ως κοινότης ο συνοικισμός Σέδες υπό το όνομα «Κοινότης Σέδες, με έδραν τον ομώνυμον οικισμόν αποσπώμενος

⁹ Εδώ Κιράν. Γνωστότερο ως Κραν(ι).

¹⁰ Με το «Περί αναγνωρίσεως κοινοτήτων εν τη Γενική Διοικήσει Θεσσαλονίκης» Β.Δ. που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 152 τ. Α' / 09.7.1918, «Προς την Κοινότητα Καπουτζήδων ενούνται και οι συνοικισμοί Γεωργική Σχολή, Αμερικανική Σχολή, Καγιά Τσαλή, Κράνι, Αρσακλή, Σέδες και Μπασίς».

¹¹ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?language=el&type=IM-PRESS&reference>

¹² ΦΕΚ 289 /13/10/1923.

¹³ ΦΕΚ 42 Α / 26/02/1924

της κοινότητας Καπουτζήδων της Υποδιοικήσεως Θεσσαλονίκης. Προς την κοινότητα Σέδες ενούνται οι συνοικισμοί Κράνι και Καγιά Τσαλή, αποσπώμενοι της Κοινότητας Καπουτζήδων». Εδώ φαίνεται η ως σήμερα κοινή πορεία των οικισμών Θέρμη-Τριάδι. «Στα χρόνια του πρώτου παγκοσμίου πολέμου άρχισε η εγκατάσταση προσφύγων και συνεχίστηκε μέχρι το 1926. Ο οικισμός χαρακτηρίστηκε μικτός, με τους πρόσφυγες (προερχόμενους από διάφορα μέρη) να αποτελούν τη μεγάλη πλειοψηφία. Το 1928 είχε γύρω στους 1.100 κατοίκους»¹⁴.

Στον παρακάτω πίνακα-περιήγηση στο πληθυσμιακό παρελθόν του οικισμού Σέδες/Θέρμης, που βασίστηκε σε εργασία που έχει κάνει ο κ. Δημήτρης Λιθοξόου¹⁵ όσο και στα στοιχεία των εθνικών απογραφών, μπορούμε να παρακολουθήσουμε την αύξηση του πληθυσμού πρώτα με την εγκατάσταση των προσφύγων και ύστερα με τη δημιουργία του σύγχρονου περιαστικού οικισμού εξαιτίας των γνωστών εσωτερικών μετακινήσεων, μετεγκαταστάσεων, μεταναστεύσεων.

Έτος	Πληθυσμός	Έτος	Πληθυσμός
1862	27 χριστιανικά σπίτια	1940	3.033
1886	10 οικογένειες	1951	3.038
1906	26 οικογένειες ¹⁶	1961	1.750
1910	135 άτομα	1971	1.909
1913	191	1981	3.430
1920	526	1991	5.998
1928	1.156 ¹⁷	2001	11.360

Πίνακας 1.

Κατά καιρούς και με βάση τα πληθυσμιακά στοιχεία των απογραφών αναγνωρίστηκαν και καταργήθηκαν, με την έννοια ότι για ένα διάστημα καταγράφονταν στατιστικά ξεχωριστά αλλά στη συνέχεια ενώθηκαν και έπαψαν πια, οι οικισμοί γύρω από τον πρώτο οικισμό Σέδες όπως παρατίθενται στον ακόλουθο πίνακα, οι οποίοι σήμερα συναποτελούν ό,τι αντιστοιχεί στην ονομασία Θέρμη. Για το λόγο αυτό το πρώτο Σέδες, που προσωρινά –από το έτος 1961 ως το έτος 1981 με όρους στατιστικής υπηρεσίας – δάνεισε την ονομασία του στον οικισμό του

¹⁴ http://lithoksou.net/thesaloniki_s.html

¹⁵ Πληθυσμός και οικισμοί της περιοχής Θεσσαλονίκης / πηγές – βιβλιογραφία <http://lithoksou.net/thesalonikivivlioghrafia.html>

¹⁶ Έκθεση Σάρρου

¹⁷ Απ' τους οποίους οι μισοί περίπου, οι πηγές δε συμφωνούν επακριβώς στα νούμερα, ήταν πρόσφυγες ελθόντες μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή.

στρατιωτικού αεροδρομίου, δεν έχει καμιά σχέση με τη σημερινή Θέρμη για να τα συγκρίνουμε αφού το σύγχρονο Δ. Δ. Θέρμης είναι χωρικά τόσο διευρυμένο όσο και ο ιδρυθείς το 1994 Δήμος Θέρμης.

Οικισμός	Ημερομηνία Αναγνώρισης	Ημερομηνία Κατάργησης
Κράν(ι), το 1928 συγχωνεύθηκε με το Καγιά Τσαλή και το 1994 συγχωνεύθηκε με τη Θέρμη.		
Γεωργική Σχολή Θεσσαλονίκης	16/05/1928	05/04/1981
Αεροπορική Σχολή	16/05/1928	16/10/1940
Αποθήκη Πυρομαχικών	16/05/1928	16/10/1940
Σέδες	19/03/1961	05/04/1981
Κάτω Θέρμη	19/03/1961	14/03/1971
Οικοκυρική Σχολή	19/03/1961	14/03/1971
Σταυροδρόμιον	19/03/1961	14/03/1971
21 ^η Απριλίου / Καλλιθέα (ΦΕΚ 96 ^Α – 21/05/1975)	14/03/1971	05/04/1981

Πίνακας 2.

Η Κοινότητα Θέρμης μετά το πληθυσμιακό μέγεθος που καταμετρήθηκε στην απογραφή της 17^{ης} Μαρτίου του 1991 αναγνωρίστηκε ως Δήμος Θέρμης με το Π.Δ. 236/23.8.1994 που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 135 Α στις 30 Αυγούστου 1994.

Με το νόμο 2539 ΦΕΚ244/Α/04.12.1997 συστάθηκε ο καποδιστριακός Δήμος Θέρμης «αποτελούμενος από το δήμο Θέρμης και τις κοινότητες 1. Νέας Ραιδεστού, 2. Νέου Ρυσίου, 3. Ταγαράδων, οι οποίοι καταργούνται. Έδρα του δήμου ορίζεται ο οικισμός Θέρμη του τέως δήμου Θέρμης». **(Απογραφή 18/3/2001 πληθυσμός Δήμου Θέρμης 16.641).**

Τέλος, με το νόμο 3852 ΦΕΚ87/Α/7.6.2010, «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης» συστάθηκε ο νέος «Δήμος Θέρμης με έδρα τη Θέρμη αποτελούμενος από τους δήμους α. Θέρμης β. Μίκρας γ. Βασιλικών, οι οποίοι καταργούνται». **(Απογραφή 10 έως και 24 Μαΐου 2011 πληθυσμός Δήμου Θέρμης 53.070).**

Μένει τώρα, σε συνθήκες πραγματικά δύσκολες λόγω του μεγέθους του δήμου, της κατακτημένης νοοτροπίας των δημοτών και προπαντός των οικονομικών συγκυριών να υλοποιηθούν οι προσδοκίες που καταγράφηκαν κατά την παρουσίαση του νόμου: «Οι νέοι δήμοι μπορούν να προσφέρουν στους πολίτες της χώρας τις υπηρεσίες της αυτοδιοίκησης του 21ου αιώνα, στελεχωμένοι κατάλληλα και ικανοί να εφαρμόσουν μεθόδους ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, αναλυτικής λογιστικής και διοίκησης με στόχους, με ένα νέο σύστημα ενδοδημοτικής αποκέντρωσης αλλά και

με νέους θεσμούς ελέγχου και εποπτείας της δράσης τους». (Αιτιολογική Έκθεση σελ.3).

Στην πορεία του Σέδες / της Θέρμης, απ' το 1912 ως σήμερα, τα γεγονότα που έχει καταγράψει η ελληνική ιστορία -πόλεμοι, σεισμικές καταστροφές, οικονομικές πτωχεύσεις, κ.λπ., κ.λπ.- επηρέασαν την ελληνική οικονομία και την οικονομία των κατοίκων του Σέδες, κάποτε άμεσα και οπωσδήποτε έμμεσα.

Ο τόπος με τις δυο τούμπες του -απ' τις οποίες η μία δεντροφυτεύτηκε το 1926 και το 1927- με τα ευρήματα των αρχαιολόγων αναφορές απ' το αρχαιότερο παρελθόν του, με την αίγλη του τοπικού στρατιωτικού αεροδρομίου ήδη απ' τον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο, με το βυζαντινό του πύργο¹⁸ και το μωαμεθανικό τζαμί του και, βεβαίως, με την εκκλησιά του Αη Νικόλα προστάτη του για το μέλλον, αφού υποδέχτηκε τους πρόσφυγες, τους ορεσίβιους -Βλάχους, Σαρακατσάνους- πορεύτηκε δημιουργικά.

Η απελευθέρωση του 1912 κι η καταστροφή του 1922 έφεραν στον τόπο στην αρχή τον προβληματισμό και σύντομα την ορμή για ζωή. Με τις διανομές αγροτικού κλήρου αξιοποιήθηκε κάθε μέτρο του τσιφλικιού. Οι πρόσφυγες εμπλούτισαν τη ζωή του τόπου με νέες πρακτικές και τεχνικές, π.χ. οι προερχόμενοι απ' την Ανατολική Ρωμυλία ήξεραν την αμπελουργία κι είχαν και τον άγιο τους, τον Άγιο Τρύφωνα που σύντομα τον αποκατέστησαν κοντά τους.

¹⁸Υπήρχε, κάπου κοντά στο σημερινό κτίριο του Α. Τ. Θέρμης, ένας βυζαντινός πύργος «απ' τις παλαιές εποχές»... «Ακολουθώς το συμβούλιο ενέκρινε «... όπως ο Πύργος συμπεριληφθή εντός του εκχωρουμένου οικοπέδου όστις επισκευαζόμενος καταλλήλως υπό του Δημοσίου χρησιμοποιηθή ούτος ως κτίριον δι' Αστυνομικόν Σταθμόν εφ' όσον ουδέν χρήζει δια την Κοινότητα ο ανωτέρω Πύργος» [Βιβλίον Πρακτικόν Κοινοτικού Συμβουλίου Θέρμης, 1932-1933, Αριθ. 150, 24-1-1932. Αριθ. 17, 20-3-1932. Αριθ. 20, 12-4-1932] «Ο πύργος δεν γλύτωσε, τελικώς. Το Φεβρουάριο 1953 –στις επώδυνες μεταπολεμικές συνθήκες–, εγκρίθηκε η κατεδάφιση του «ετοιμόρροπου Πύργου» και η χρησιμοποίηση των υλικών για την κατασκευή κοινοτικού καταστήματος (*ibid.*, Βιβλίον Πρακτικόν Κοινοτικού Συμβουλίου Θέρμης [1951-1954], Νο 3, 11-2-1953). Επειδή η πρόθεση καταστροφής ενός μνημείου απαιτούσε ενισχυμένα επιχειρήματα, το σενάριο τροποποιήθηκε προς άλλη εκδοχή για ανάγκη κατεδάφισης λόγω της πιθανότητας κατάρρευσης και ζημιών στα περίξ αυτού ευρισκόμενα σπίτια. Προκλήθηκε γνωμοδότηση του πολεοδομικού γραφείου Θεσσαλονίκης, το οποίο, με την έκθεση 4213/19-5-1955, αποφάνθηκε για την επικινδυνότητα της κατάστασης. Το κοινοτικό συμβούλιο επανενέκρινε την αχαρακτήριστη πρόταση του προέδρου εξ Αμερικής, Θεοφίλου Αβραμίδη (1950-1956), «περί κατεδάφσεως του ετοιμορρόπου και επικινδύνου Πύργου» ως νόμιμη και σκόπιμη. Προωθήθηκε έγγραφο στη νομαρχία, της οποίας οι υπάλληλοι συγκατένευσαν στις 8 Σεπτεμβρίου 1955 (ελαφρά τη καρδιά, με μόνη παρατήρηση ότι όφειλε η κοινότητα να προβεί σε πρόχειρη εμπειροτεχνική μελέτη) και επιβεβαίωσαν στις 27 Σεπτεμβρίου 1955 ότι η απόφαση «έχει καλώς» (*ibid.*, Βιβλίον Αποφάσεων του Κ. Συμβουλίου Θέρμης [1955], Νο 65, 26-8-1955).» **Απόσπασμα από: Αλέξανδρος Δάγκας, «Για μια κοινωνική ιστορία της υπαίθρου - Η περιφέρεια Θεσσαλονίκης στον 20ό αιώνα».**

Το γραφείο της κοινότητας που ιδρύθηκε και λειτούργησε απ' το 1924 στεγάσθηκε αρχικά στο Δημοτικό Σχολείο με γραμματέα το δάσκαλο Ιορδάνη Χουτούρη. Τον Ιούνιο 1935 διαμορφώθηκε το κοινοτικό κατάστημα στο σημείο όπου σήμερα (2012) υπάρχει το κυλικείο του 1^{ου} Δημοτικού θέρμης και αποτέλεσε κέντρο δράσης του οικισμού.

Οι αγρότες παρήγαγαν κατά καιρούς σιτάρι, κριθάρι, καλαμπόκι, βρώμη, σίκαλη, κουκιά, βίκο, βαμβάκι, σουσάμι, ρεβίθια, μπιζέλια, φακή, ντομάτα, κρεμμύδια, κολοκύθια, σπανάκια, σκόρδα, καρπούζια Κι όπως σε κάθε τόπο της ελληνικής υπαίθρου αυτής της εποχής τα νοικοκυριά είχαν στο στάβλο βοοειδή και στο μαντρί συχνά και αιγοπρόβατα. Δεν ήταν λίγοι αυτοί που επιβίωναν αποκλειστικά απ' την κτηνοτροφία.

Η θέση του Σέδες/της Θέρμης έπαιξε το δικό της ρόλο για την ποιοτική βελτίωση της ζωής των κατοίκων με την εγκατάσταση παραγωγικών μονάδων που αφενός έδωσαν εργασία στους κατοίκους του/της, αφετέρου συνέβαλαν στη διαμόρφωση των δικτύων επικοινωνίας, π.χ. η Αμερικανική Σχολή, η Γεωργική Σχολή, το αεροδρόμιο, τα στρατόπεδα, πολλές γνωστές επιχειρήσεις ...

Αργότερα, απ' την αρχή της δεκαετίας του '80, φάνηκε ότι κατά το διάστημα που μεσολάβησε, με τη σταδιακή μετεξέλιξη της κοινωνίας από αγροτική / ποιμενική σε ημιαστική, με τις προοπτικές και τις φιλοδοξίες που δημιούργησε πανελλαδικά η μόδα / ανάγκη της μετεγκατάστασης, σε συνδυασμό με τις «ευκαιρίες» της οικοδομικής αντιπαροχής που επέτρεπε στον εργολάβο να οικοδομεί με μικρότερο κεφάλαιο κίνησης και στον οικοπεδούχο να εξασφαλίζει ιδιοκτησίες χωρίς να δαπανήσει και προπαντός χωρίς να διακινδυνεύει, εισήλθαν στο τοπικό λεξιλόγιο οι έννοιες οριζόντια και κάθετη ιδιοκτησία και ταυτόχρονα ο τόπος απέκτησε ενδιαφέρον και υπεραξία την οποία καρπώνονταν ο οικοπεδούχος και ο εργολάβος και όφειλαν να εξαγοράσουν όσοι επέλεγαν την περιοχή ως τόπο διαμονής.

Αυτή, λίγο – πολύ, είναι «μια» ιστορία της σύγχρονης Θέρμης. Του τόπου τον οποίο οι περισσότεροι που τον κατοικούμε, τώρα πλέον, τον έχουμε συνειδητά επιλέξει και τον κάμαμε δικό μας τόπο, πατρίδα των παιδιών μας! Εδώ ονειρευόμαστε την προκοπή των απογόνων μας. Κι έχουμε -παλιότεροι και νέοι κάτοικοι- μοιρασμένες τις ευθύνες για την από 'δω και πέρα πορεία του!

Ευχαριστώ.

Γιαννακούλας Απόστολος, δάσκαλος – Υποδιευθυντής, Καλοκαίρι 2012.